

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โภชนาการและการแก้ปัญหาโภชนาการ
โดยใช้บทเรียนแบบมโนธรรมสำนึก และบทเรียนแบบเบ็ดเสร็จ ตามหลักสูตรการศึกษา
ผู้ใหญ่มแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดอุบลราชธานี

นางสาวประภาภรณ์ อธิมาพงศ์

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการศึกษาคนอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974 - 576 - 914 - 2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015728

I10304721

A COMPARISON OF LEARNING ACHIEVEMENT IN NUTRITION AND
MALNUTRITION SOLUTION BY USING CONSCIENTIZATION INSTRUCTION
AND FUNCTIONAL LITERACY INSTRUCTION ON THE BASIC FUNCTIONAL
LITERACY PROGRAMME IN CHANGWAT UBONRATCHATHANI

MISS.PRAPAPORN THITIMAPHONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Education

Department of Non-Formal Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974 - 576 - 914 - 2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง โภชนาการและการแก้
ปัญหาทุพโภชนาการโดยใช้บทเรียนแบบมโนธรรมสำนึกและบทเรียนแบบ
เบ็ดเสร็จ ความหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัด
อุบลราชธานี

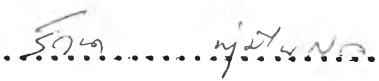
โดย นางสาวประภาภรณ์ อธิมาพงศ์
ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ อุ่นดา นพคุณ
 อาจารย์ปาน กิมปี

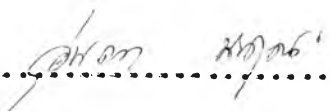

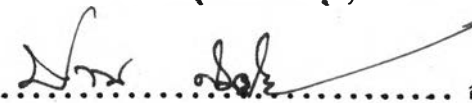
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

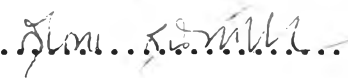
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา ห่มไทรศาล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ อุ่นดา นพคุณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ปาน กิมปี)

..... กรรมการ
(อาจารย์สุนทร สุนันท์ชัย)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาประถมศึกษา (เชียงใหม่ เชียงใหม่)

ประเภทวิชา ศึกษาศาสตร์ : การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โภชนาการและการแก้ปัญหาทุพโภชนาการ โดยใช้บทเรียนแบบมโนธรรมสำนึกและบทเรียนแบบเบ็ดเสร็จตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี (A COMPARISON OF LEARNING ACHIEVEMENT IN NUTRITION AND MALNUTRITION SOLUTION BY USING CONSCIENTIZATION INSTRUCTION AND FUNCTIONAL LITERACY INSTRUCTION ON THE BASIC FUNCTIONAL LITERACY PROGRAMME IN CHANGWAT UBONRATCHATHANI)

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ อุ่นดา นพคุณ, อาจารย์ปาน กิมปี, 155 หน้า.

ISBN 974-576-914-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและทดลองใช้บทเรียนแบบมโนธรรมสำนึก เรื่อง โภชนาการและการแก้ปัญหาทุพโภชนาการ สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี โดยศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เจตคติ ความคงทนของการเรียนรู้และเจตคติ ความถี่ของพฤติกรรมการวิพากษ์วิจารณ์ และศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อบทเรียนระหว่างบทเรียนแบบมโนธรรมสำนึกกับบทเรียนแบบเบ็ดเสร็จ

บทเรียนแบบมโนธรรมสำนึกประกอบด้วยภาพที่แสดงความขัดแย้งและคำหลัก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาเนื้อหาจากแบบเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานและการสำรวจปัญหาท้องถิ่น แล้วจึงนำมาประยุกต์ตามวิธีการของเปาโล แฟร์ (Paulo Freire) คือการเข้ารหัสและการถอดรหัสมุ่งตัวอย่างที่ใช้ทดลองสอนมี 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน รวมจำนวน 60 คน ดำเนินการทดลองโดยใช้วิธีทดสอบก่อนและหลังกับกลุ่มควบคุมที่ได้จากการสุ่ม (Randomized Control Group Pretest-Posttest Design)

ผลการทดลองพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนด้วยบทเรียนแบบมโนธรรมสำนึกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เจตคติ อยู่ในระดับสูงทั้ง 2 แบบ แต่บทเรียนแบบมโนธรรมสำนึกอยู่ในระดับสูงกว่า ในเรื่องของความคงทน บทเรียนแบบมโนธรรมสำนึกมีผลสัมฤทธิ์ความคงทนของการเรียนรู้และเจตคติสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนด้วยบทเรียนแบบเบ็ดเสร็จ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$) และยังพบว่าความถี่ของพฤติกรรมการวิพากษ์วิจารณ์ของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนด้วยบทเรียนแบบมโนธรรมสำนึกสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนด้วยบทเรียนแบบเบ็ดเสร็จ อย่างไรก็ตาม ทั้งบทเรียนแบบมโนธรรมสำนึกและบทเรียนแบบเบ็ดเสร็จ นักศึกษาผู้ใหญ่ต่างก็มีความพอใจในบทเรียนอยู่ในเกณฑ์สูงมาก

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต ส. อดิพัทธ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ. อุ่นดา นพคุณ
รวมไปถึงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ. อุ่นดา นพคุณ
รวมไปถึงชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ. อุ่นดา นพคุณ

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

PRAPAPORN THITIMAPHONG : A COMPARISON OF LEARNING ACHIEVEMENT IN NUTRITION AND MALNUTRITION SOLUTION BY USING CONSCIENTIZATION INSTRUCTION AND FUNCTIONAL LITERACY INSTRUCTION ON THE BASIC FUNCTIONAL LITERACY PROGRAMME IN CHANGWAT UBONRATCHATHANI. THESIS ADVISORS : ASSO. PROF. OONTA NOPAKUN AND PAN KIMPEE, M.Ed., 155 PP. ISBN 974-576-914-2

The purpose of this research was to develop the conscientization instruction on "Nutrition and Malnutrition Solution" and to compare adult learners' learning achievement and attitude, the retention of learning achievement and attitude, the frequency of critical consciousness behavior and studied the opinions toward the instruction between conscientization instruction and functional literacy instruction of adult learners in Ubonratchathani Province.

The conscientization instruction consisted of contradiction pictures and key words, which was constructed by studying the content of the basic functional literacy book and surveying the local problem and was adapted according to Paulo Freire's methodology ; codification and decoding.

The results was that the adult learners' learning achievement and attitude, in both instruction were at a high level but the Conscientization instruction was a little bit higher. In regard to the retention of learning achievement and attitude, the conscientization instruction was significantly, ($p < 0.01$, t-test) higher than the functional literacy instruction and the frequency of adult learners' critical consciousness behavior was higher too. However, both instruction were satisfactory in the opinions of the adult learners at a very high level.

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต ส. สอนมว
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา [Signature]

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและเอาใจใส่อย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ อุ่นตา นพคุณ และอาจารย์ปาน กิมปี อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านทั้งสองได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และเป็นกำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณอาจารย์สุนทร สุนันท์ชัย และท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ช่วยกรุณาตรวจแก้ไข ให้คำแนะนำ เพื่อความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน และที่สำคัญขอขอบคุณประชาชนที่กรุณาให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายที่สุดขอสนับสนุนการนำปรัชญาการศึกษาผู้ใหญ่ของ เปาโล แฟร์ มาใช้ในงานการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้มนุษย์ตระหนักในความมีศักดิ์ศรี และส่งเสริมให้มนุษย์ใช้สติปัญญาในการประกอบกิจกรรมอย่างใคร่ครวญ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
รายการตารางประกอบ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมุติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ปัญหาโภชนาการและความไม่รู้ในเรื่องโภชนาการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	11
การศึกษานอกระบบโรงเรียนกับการให้ความรู้เรื่องโภชนาการ.....	17
การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน	19
แนวความคิดเกี่ยวกับการให้การศึกษา	24
แนวความคิดเกี่ยวกับจิตสำนึก (Conscientization)	
ของ เปาโล แฟร์	25
แนวความคิดของ เปาโล แฟร์ กับการประยุกต์ในวงการศึกษา	
ของไทย	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บท เรียนแบบมโนธรรมสำนึก	31
สรุปความคล้ายและความต่างของบท เรียนแบบมโนธรรมสำนึก และบท เรียนแบบเบ็ดเสร็จ	34
การเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงเจตคติ และ ความคงทนของการเรียนรู้	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
กรอบความคิดในการวิจัย	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น	49
ตอนที่ 2 วิธีดำเนินการทดลอง	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
รูปแบบการทดลอง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	52
วิธีการทดลอง	61
การวิเคราะห์ผลการทดลอง	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	113
ประวัติผู้เขียน	155

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	การสุ่มกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	51
2	ผลการหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ	60
3	การรวบรวมข้อมูลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	61
4	รูปแบบของการทดสอบของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง	63
5	การเปรียบเทียบระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	69
6	การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของ กลุ่มทดลอง	69
7	การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของ กลุ่มควบคุม	70
8	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ภายหลังการทดลองระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	71
9	การเปรียบเทียบเจตคติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง	71
10	การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงเจตคติภายหลังการทดลองของ กลุ่มทดลอง	72
11	การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงเจตคติภายหลังการทดลองของ กลุ่มควบคุม	73
12	การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงเจตคติภายหลังการทดลองของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	73
13	คะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลอง และความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	74
14	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ และคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง ..	75

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	การ เปรียบ เทียบคะแนน เฉลี่ยความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการ เรเรียนรู้ และคะแนน เฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการ เรเรียนรู้หลัง การทดลองของกลุ่ม ทดลอง	75
16	การ เปรียบ เทียบคะแนน เฉลี่ยความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการ เรเรียนรู้ กับคะแนน เฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการ เรเรียนรู้ก่อน การทดลองของกลุ่ม ควบคุม	76
17	การ เปรียบ เทียบคะแนน เฉลี่ยความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการ เรเรียนรู้ และคะแนน เฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการ เรเรียนรู้หลัง การทดลองของกลุ่ม ควบคุม	77
18	การ เปรียบ เทียบคะแนน เฉลี่ยความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการ เรเรียนรู้ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	77
19	คะแนน เฉลี่ยขอ เจตคติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	78
20	การ เปรียบ เทียบคะแนน เฉลี่ยความคงทนของ เจตคติและคะแนน เฉลี่ย ของ เจตคติก่อน การทดลองของกลุ่มทดลอง	79
21	การ เปรียบ เทียบคะแนน เฉลี่ยความคงทนของ เจตคติและคะแนน เฉลี่ย ของ เจตคติหลัง การทดลองของกลุ่มทดลอง	79
22	การ เปรียบ เทียบคะแนน เฉลี่ยความคงทนของ เจตคติและคะแนน เฉลี่ย ของ เจตคติก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม	80
23	การ เปรียบ เทียบคะแนน เฉลี่ยความคงทนของ เจตคติและคะแนน เฉลี่ย ของ เจตคติหลัง การทดลองของกลุ่มควบคุม	80
24	การ เปรียบ เทียบคะแนน เฉลี่ยความคงทนของ เจตติระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	81
25	คะแนน เฉลี่ยความ เที่ยงของ ความถี่พฤติกรรม การวิพากษ์วิจารณ์ใน บท เรเรียน 5 หน่วยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	82

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	ผลการประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อบทเรียนแบบ มโนธรรมสำนึก และบทเรียนแบบ เบ็ดเสร็จ	82